

Kastamonu Eğitim Dergisi

Kastamonu Education Journal

Mart 2019 Cilt:27 Sayı:2
kefdergi.kastamonu.edu.tr

Başvuru Tarihi/Received: 30.07.2018
Kabul Tarihi/Accepted: 18.01.2019
DOI: 10.24106/kefdergi.3249

Akreditasyon Sürecinde Muhasebe Eğitimi

Accounting Education in Accreditation Process

Aysel GÜNEY¹

Öz

Bu çalışmanın amacı, akreditasyon kavramını açıklamak ve yükseköğretimde akreditasyon çalışmalarını ele alarak değerlendirmektir. Başta yükseköğretim kurumları olmak üzere eğitim kurumları için akreditasyona sahip olmak eğitimlerinin kalitesini belgelemek anlamına gelmektedir. Kurumlar, hem ulusal hem de uluslararası kuruluşlara başvurarak eğitimlerini 'kalite' açısından onaylatmayı amaçlamaktadırlar.

Akreditasyon devamlı bir süreç olduğundan, akreditasyon kuruluşu denetlemeyi belli periyotlarda tekrarlamakta, kurumun, tespit edilen standartları yerine getirilip getirmediğini kontrol etmektedir. Yapılan değerlendirilme sonunda akreditasyon belgesinin süresi uzatılmakta ya da sona erdirilmektedir. Eğitim kurumu için, akreditasyon belgesine sahip olmak belirlenen uluslararası ve ulusal standartları yerine getirdiğini belirtirken, eğitim kurumun verdiği diplomanın da tanınırlığını artırmaktadır.

Akreditasyon sisteminin amaçları; yükseköğretim kurumlarının karşılıklı birbirlerini tanıma sürecini kolaylaştırmak, hızlandırmak, diploma ve unvanların karşılaştırılabilmesini sağlamaktır. Sonuç olarak, muhasebe eğitimi ile akreditasyon arasında ilişkinin değerlendirilmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: akreditasyon, muhasebe, eğitim

Abstract

The purpose of this study is to explain the concept of accreditation and to evaluate accreditation studies in higher education. Having accreditation for educational institutions, especially higher education institutions, means certifying the quality of their education. Institutions aim to approve their education in terms of 'quality' by applying to both national and international organizations.

Since accreditation is a continuous process, the accreditation firms periodically repeat the process and check whether the institution meets the established standards. At the end of this process, the duration of the accreditation document is either extended or terminated. Having an accreditation document increases recognition of the diploma given by the institution, and shows that it meets national or international standards for an educational institution.

The aim of the accreditation system is to facilitate and accelerate the processes of mutual recognition of higher education institutions, and to compare diplomas and titles. As a result, it is important to evaluate the relationship between accounting education and accreditation.

Keywords: accreditation, accounting, education

1.Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Bozüyük, Bilecik, Türkiye; <https://orcid.org/0000-0001-7017-8435>

Atf / Citation: Güney, A.(2019). Akreditasyon sürecinde muhasebe eğitimi. *Kastamonu Education Journal*, 27(2), 939-947. doi:10.24106/kefdergi.3249

Extended Abstract

Accreditation is a system for ensuring that the collection of goods and services offered in certain excellence standards. Accreditation is a process that focuses on the quality of educational activities. The purpose of accreditation is to increase the quality of higher education institutions independently. Accreditation covers the subjects of quality control, quality assurance and quality assessment (Çelik and Gürdal, 1999). The main purpose in accounting education is to raise the level of qualifications in terms of quality standards and to increase the total quality. For this reason, accreditation in accounting education requires that the trainees, administrators, other support personnel who are trained, or who provide education, and the content of course have certain standards (Aydın, 2007).

Purpose: The purpose of this study is to explain the concept of accreditation and to evaluate accreditation studies in higher education. In addition, we aim to determine how much accreditation, which the most effective means in increasing the quality of accounting education, is used and to assess the current situation.

Method : This is a qualitative literature review. This is a critical review to evaluate the current state of accreditation and accounting education and the relationship between accounting education and accreditation.

Results and Discussion : Accreditation is generally regarded as an instrument of academic quality, transparency and accountability that aims to reassure those who wish to demonstrate that the higher education system and has certain performance standards (quality, efficiency etc.) at national and international levels. Accreditation is a voluntary process involving both self-assessment and external evaluation. The most important result of accreditation is to ensure recognition of the higher education institutions or programs both in national and international organizations. The quality of higher education is possible with the knowledge that it is contemporary, constantly renewed. For this reason, it is necessary to periodically review the components of the education programs and the methods used to reach them. Quality assurance in education is only possible through the combination of evaluation and accreditation methods that universities will adopt.

The institution, which has opened up to examine the equivalence and quality of the organization or education seeking to be accredited, allows independent organizations to control the educational environment. Since accreditation is a continuous process, independent agencies that conduct surveys periodically repeat the accreditation process and check whether the institution meets the established standards. At the end of this process, the duration of the accreditation document is either extended or terminated. On the other hand, having the accreditation document shows, that it fulfills the national or international standards for an educational institution, it also increases the recognition of the diploma given by the institution.

There are two general types of accreditation: "institutional accreditation" and "program-oriented accreditation". Institutional accreditation is an accreditation process aimed at guaranteeing institutional quality at minimum standards. In the process of institutional accreditation, the administrative, financial and academic capacity of the higher education institution are considered as a whole. Program-oriented accreditation is an accreditation type aimed at revealing that any program (undergraduate, postgraduate or doctoral education) applied by a higher education institution confirms the quality and excellence standards.

The main steps in the accreditation process can be summarized as follows: Identification of standards, preparatory and self-assessment, external evaluation and visit, monitoring, decision by the accreditation organization and periodic review. The aim of the accreditation system is to facilitate and accelerate the process of mutual recognition of higher education institutions and to assist in the comparison of diplomas and titles (yok.gov.tr). International accreditation organizations that perform and approve accreditation widely today are as follows; AQAS: Quality Assurance Agency with Accreditation of Training Programs, AACSB: The Association to Advance Collegiate Schools of Business, Licensing and post-graduate business and accounting programs are accredited by AACSB. Additionally, International Assembly for Collegiate Business Education (IACBE) was established in the United States and business faculties including the websites of the faculties are accredited by IACBE.

Quality in accounting education; "The continuous improvement of systems that will improve the social, psychological, scientific and moral values that will increase the student's commitment to school and society now and in the future" (Özcan, 1996). In order to ensure this quality, it is necessary to first standardize accounting records, to reduce different approaches, and to assess a common share of students and accounting practitioners. Because accounting education is a dynamic system and quality in the system has a great precaution. Therefore, one of the most important tool used in upgrading and updating qualifications is accreditation.

In accreditation studies of accounting education, legal arrangements should be provided and the cooperation and supporting of the enterprises should be ensured. Furthermore, occupation and occupational ethics should be taken into account in the entry to the profession and the emphasis, which ensure that the profession complies with international norms. Improvement of qualifications in accounting education system can be achieved with persons in the system. Education and training in accounting institution should be included in an integrated manner with the participation of institution managers, faculty members and students in the customer situation. This can be occurred by accreditation in accounting education. In order to obtain qualifications in accounting education, the accounting courses given in educational institutions should be organized as a whole and transferred to the students in system. Thus, the repetition will end and an opportunity will be provided to students to transfer necessary information in less time.

In conclusion, accreditation in higher education has a major importance. It has been determined that accreditation plays a significant role in accounting education. This is because the necessity of applying national and international standards has emerged in order to increase the quality of accounting education. Thus, accreditation will increase the total quality of accounting education and will provide important contributions to country development.

1. Giriş

Ülkelerin vizyonlarını belirlemede muhasebe ve muhasebe eğitimi stratejik bir öneme sahiptir. Ekonomik ve toplumsal olarak önemli bir işleve sahip olan muhasebe, ülkelerin ekonomik değerlerini dolayısıyla kurumsallık, şeffaflık, hesap verebilirlik, adillik ve sorumluluk gibi unsurlarının gerçekleştirilmesini sağlayan temel dinamiklerden birisidir.

Muhasebe bilgi sistemi, işletmelerde yaygın kullanılan bilgi sistemlerinden biridir (Yılancı 2001). Bir bilgi sistemi olan muhasebe; incelemeye, ayırt etmeye, mali problemleri çözmeye, olabilecek problemlere ilişkin önceden tedbir almaya ilişkin bilinen en yaygın kaynaklarından birisidir. Muhasebe bu özelliği ve yaptığı işlemler ile işletmelerin bilgi merkezlerinden birini oluşturmaktadır.

Uluslararası ve ulusal alanlarda birlikteliğin sağlanmasında, muhasebenin kamuyu aydınlatma ilkesi, planlama ve denetim kullanılan en önemli araçlardan biri haline gelmiştir. Özellikle muhasebenin kamuyu aydınlatma ilkesi, kurumsal yönetimin “eşitlik, şeffaflık, hesap verilebilirlik ve sorumluluk” gibi temel kavramları olarak belirtilmektedir (Sevim ve ark.2008).

Yükseköğretimde akreditasyon; “bir yükseköğretim kurumunun ya da yükseköğretim kurumu tarafından uygulanmakta olan herhangi bir programın, ulusal ve/veya uluslararası düzeyde belirli performans standartlarına (kalite, verimlilik, etkinlik ve saire) sahip olduğunu ortaya koymayı amaçlayan ve böylece yükseköğretime talepte bulunanlar ve aynı zamanda kamuoyu nezdinde güven tesis etmeye yönelik bir sistemdir”.

Muhasebede ve muhasebe eğitiminde akreditasyon için, muhasebenin; Devlet çıkarlarına hizmet eden yasalara sıkıştırılmış (özellikle vergi yasaları) şekliyle çıkarılması, toplumun, yatırımcıların, işletme sahiplerinin ve paydaşların çıkarlarını gözeterek, evrensel standartlarla desteklenen muhasebeye dönüştürülmesi gerekmektedir. Bunun içinde akreditasyon sürecinde, akredite çalışmalarının muhasebe eğitimi içinde uygulanması gereklidir. Bu çalışmada muhasebe eğitimi ve akreditasyon kavramları ele alınırken akreditasyon sürecinde, muhasebe eğitiminin yeri, önemi ve anlamı ortaya konmaya çalışılacaktır.

Muhasebe Eğitimi

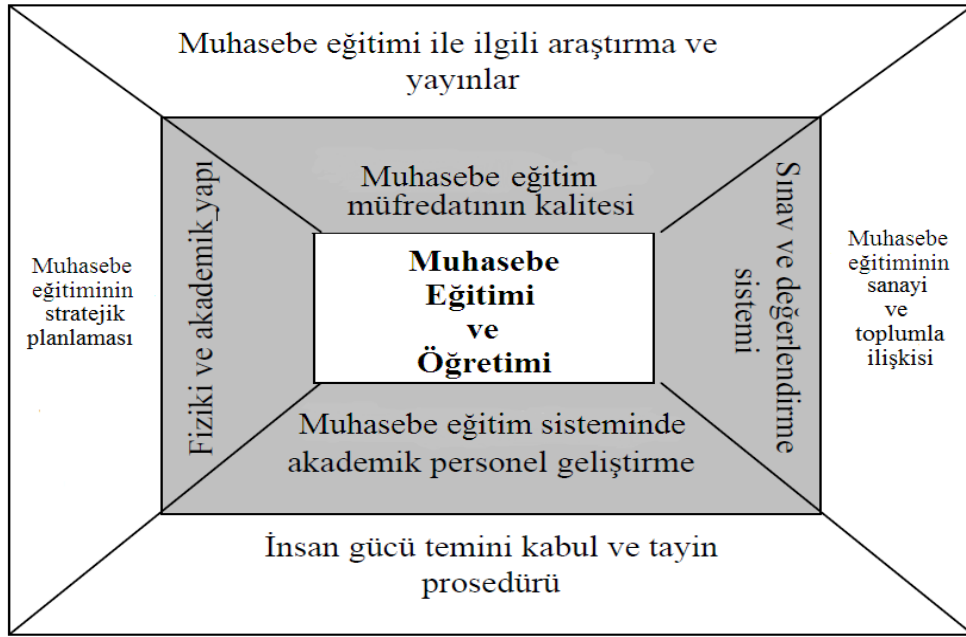
Ülkemizde muhasebe eğitimi; yükseköğretim kurumlarında, ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarda, ortaöğretim kurumlarında ise ticaret liselerinde yapılmaktadır. Eğitim ve öğretim süreçlerinin her düzeyinde amaç, verilen eğitimle ihtiyaç duyulan nitelikli muhasebe elemanı yetiştirmektir. Bu amacı gerçekleştirmek için de eğitim ve öğretim süreçlerinin yapılandırılması ve ders programlarının bu yapılandırılma içinde ihtiyaçlara göre şekillendirilmesi gereklidir. Verilen eğitim düzeyinin her aşamasında, toplam kalitenin artırılabilmesi için, istenen ve ihtiyaç duyulan standartlarda muhasebe eğitimlerinin verilmesi gereklidir. Standartların sağlanması ile ülkemizdeki muhasebe eğitimi veren okul ve derslerle, dünyadaki bu alanda yer alan okul ve derslerle akreditasyon da sağlanacaktır.

Muhasebe işlevinin geliştirilmesinde ve muhasebe mesleğinin kalitesinin artırılmasında en önemli rolü, yükseköğretimde verilen muhasebe eğitiminin kalitesinin artırılması rol oynamaktadır. (Cheng, 2007). Bu kalitenin sağlanması için, öncelikle muhasebe kayıtlarının standart hale getirilmesi sağlanmalı, farklı muhasebe yaklaşımların etkisinin azaltılması ve öğrenciler ile muhasebe uygulayıcılarının kafalarında oluşan problemlerin giderilmesi gerekmektedir.

Globalleşme, muhasebe eğitimini de etkilemiştir. Bu gün dünyada muhasebe de ortak bir dil oluşturmak için Uluslararası standartlar oluşturulmakta ve oluşturulan bu standartlar uluslararası ve ulusal olarak dünyada kabul görmekte ve uygulanmaktadır.

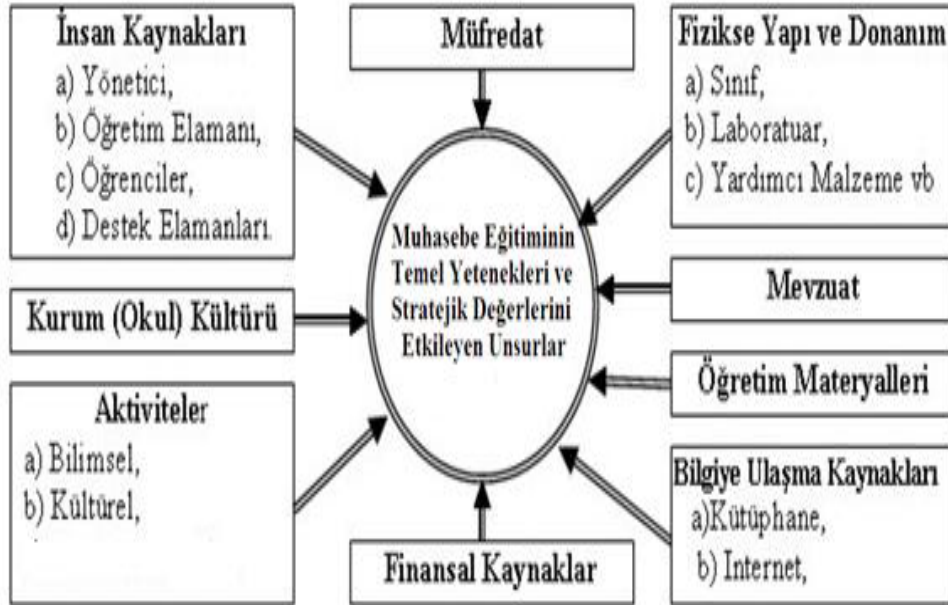
Muhasebe eğitimi alanlar ve muhasebe eğitimi veren kişilerin eğitimi de iyi bir muhasebe eğitimi için önemlidir. Ayrıca muhasebe mesleğini yapan kişilerin de bilgi gelişiminin göz ardı edilmemesi verilen eğitimler de sürekliliğin sağlanması da muhasebe eğitiminde önem taşımaktadır.

Muhasebe eğitim sistemi hareketli bir yapı içerir. Bu yapı içinde iç ve dış çevre unsurlarında meydana gelen değişimler sistemi etkilemektedir. Bu etkilenme Şekil 1’de belirtildiği gibi özetlenebilir (Elmacı, 1996)

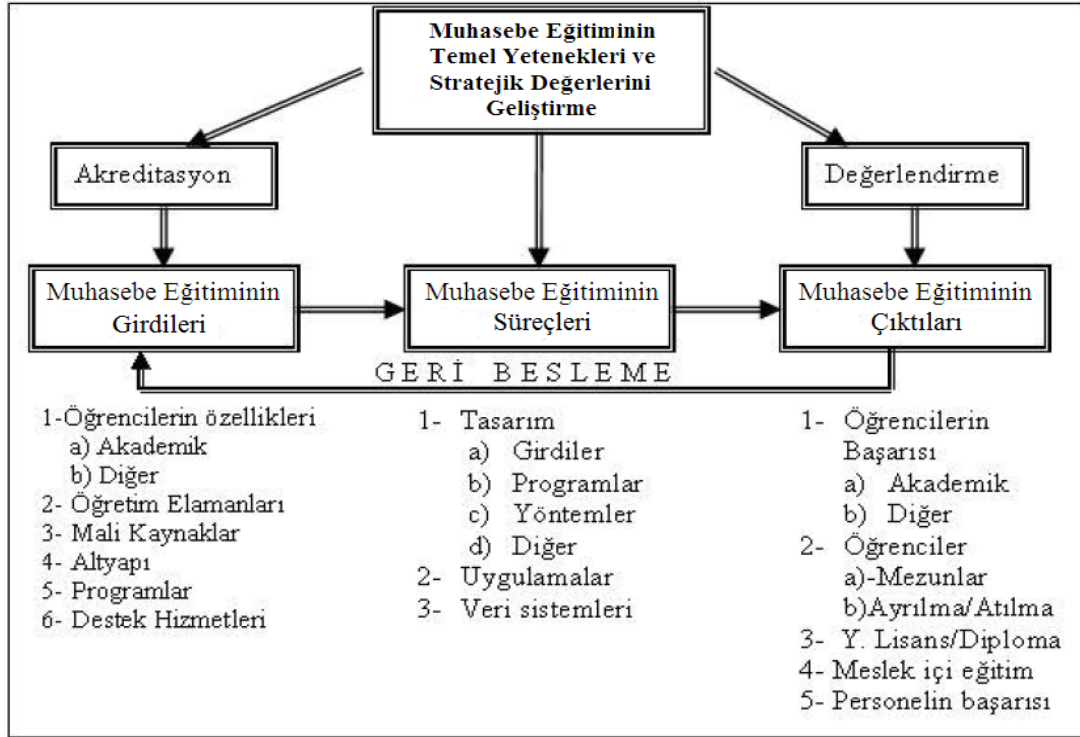
Şekil 1. Muhasebe Eğitiminin Kalitesini Etkileyen İç ve Dış Faaliyetler

Muhasebe eğitiminin mesleki ve iş etiği çerçevesinde temel yetenekleri ve stratejik değerleri, çok farklı değişkenlerin karşılıklı etkileşimi sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu unsurlar Şekil 2'de gösterilmiştir (Elmacı, 1996).

Şekil 2. Muhasebe Eğitiminin Temel Yeteneklerini Etkileyen Unsurlar

Muhasebe eğitiminin akreditasyonda nasıl tasarlanıp, uygulanacağı, muhasebe eğitiminde iyileştirme gereksinimlerinin saptanması ve muhasebe eğitiminin geliştirilmesi, eğitimde farkındalık yaratma açısından da sisteme önemli katkı sağlayacaktır. (Karreman, 2013). Muhasebe eğitiminde girdiler-süreç ve çıktılar bu sistemin akreditasyonunda önemli bir yere sahiptir (Şekil 3, Elmacı, 1996).

Şekil 3. Muhasebe Eğitiminde, Akreditasyon Süreci

Muhasebe Eğitiminde Gelişim Süreci

Muhasebe, finansal verileri bilgiye dönüştürerek çeşitli karar kullanıcılarına iletir (Bodner ve Hopwood, 1993). Verilen muhasebe eğitiminde, muhasebe bilgilerini kazandırmanın yanı sıra öğretilen bilgileri yorumlama, analiz etme ve alınan kararlarda kullanabilme yeteneğinin de geliştirilmesi önemlidir. Bunun içinde, diğer disiplinlerden faydalanmak gerekir. Muhasebe eğitiminde kalitenin artırılması ile ihtiyaç duyulan kaliteli donanımlı ve nitelikli işgücü ihtiyacı da karşılanacak ve kullanıcıların ihtiyaç duyduğu kaliteli finansal bilgilerde üretilecektir.

Öğrencilere, iletişim, bilgiyi oluşturma ve kullanma, karar alma, muhasebe, denetim ve vergi ile ilgili bilgiler, işletmecilik ve ilgili bilgileri ve liderlik becerilerinin kazandırılması için muhasebe eğitiminde yer alan program ve derslerin ortaya çıkan değişiklikler çerçevesinde yeniden gözden geçirilmesi ve şekillendirilmesi gereklidir (Deppe vd. 1991). Amerikan Muhasebeciler Birliği (AAA), Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) ve Avrupa birliğinin çeşitli düzenlemeleri ile mesleğe ilişkin standartlar, bilgi ve beceriler dünyada düzenlemiş ve yapılan düzenlemeler ülkemizde de kabul edilmiştir. Yapılan bu çalışmalarla, ders içeriklerinde, ders programlarında ve eğitim düzeylerinde bir standart sağlanması amaçlanmaktadır.

Ayrıca Amerikan Muhasebeciler Birliği bünyesinde kurulan Muhasebe Eğitimi Değişim Komisyonu (AECC) özellikle, lisans düzeyinde verilecek muhasebe eğitiminin çerçevesini belirlemiş ve muhasebe eğitimi ders programını, hedef, içerik ve yapı başlıkları altında sunmuştur (AECC, 1999). Komisyon, ders programlarını genel başlıklar halinde sunmuştur. Sunulan raporda, ders programları üç başlık halinde verilmiştir. Bu başlıklar, Genel Eğitim, Genel Muhasebe Eğitimi ve İhtisas Muhasebesi eğitimidir.

Muhasebe mesleğine yönelik dersler, öğrencinin kavrama ve anlama gelişimine, analitik yeteneğine katkıda bulunacak diğer çeşitli bilimlerle ilgili dersler örneğin, sanat, müzik, edebiyat, felsefe, teknoloji kullanımı ve matematik vb. Genel eğitim programını oluşturmaktadır. Bu programın amacı, bireylere okuma, anlama, dinleme, sayısal değerler arasında ilişki kurma, yargılama, yorumlama ve bilgi üretme becerileri kazandırmaktır.

Muhasebe bilgisi ve tekniği kazandırılarak, öğrencilerin bilginin oluşma sürecini bir bütün olarak görmesini sağlayan program, Genel Muhasebe Eğitimi Programıdır. Bu programın, yaratıcı düşünmeyi, mantıksal bağlantılar kurmayı, sosyal sorumluluklara hassasiyeti, liderliği ve kültürel farklılıkları anlamayı sağlayacak şekilde hazırlanması gerekmektedir.

Belli bir mesleki beceriyi kazanmış, lisansüstü eğitimde öğrenciye kazandırılması gereken beceriler İhtisas Muhasebesi eğitimi programında yer almaktadır (Zaif, 2004).

AECC' nin amacı, öğrenmeyi öğrenmektir. Eğitim sisteminin, öğrencilerin ve meslek mensuplarının dünyada meydana gelen gelişme ve değişimler karşısında kendilerini yenilemesini sağlamak özellikle eğitim sisteminde ezberci eğitimden sıyrılarak öğretmeyi amaçlamaktadır (May, Widol ve Syvestre, 1995).

Yükseköğretimde Akreditasyon

Akreditasyon, "topluma sunulan mal ve hizmetlerin belirli mükemmeliyet standartlarında sunulduğunu güvence altına almaya yönelik bir sistemdir". Yükseköğretimde akreditasyon; "bir yükseköğretim kurumunun ya da yükseköğretim kurumu tarafından uygulanmakta olan herhangi bir programın, ulusal ve/veya uluslararası düzeyde belirli performans standartlarına (kalite, verimlilik, etkinlik ve saire) sahip olduğunu ortaya koymayı amaçlayan ve böylece yükseköğretim talepte bulunanlar ve aynı zamanda kamuoyu nezdinde güven tesis etmeye yönelik bir sistemdir".

Yükseköğretimde akreditasyonun temel özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz (Council for Higher Education Accreditation (CHEA), 2006 a/b; Eaton,2002):

- Yükseköğretim birimlerinin, programlarının performans standartları yönünden kendi kendilerini değerlendirmelerine olanak veren bir sistemdir.
- Bir yükseköğretim biriminin, programının genel olarak güvenilirliğini ve tanınmasını sağlayan bir sistemdir.
- Uzun döneme ve düzenli değerlendirmelere dayanır.
- Yükseköğretim birimlerinde, niteliğin devamlı olarak ilerlemesini öngören bir süreçtir.
- Yükseköğretim birimlerinde, doğruluğu ve etik standartları sisteme oturtmayı amaçlar.
- Gönüllük esasına dayanır
- Resmi olmayan kontrol işleyişinin geçerli olduğu bir oto kontrol sürecidir.
- Bir kurumun veya birimin, önceden belirlenmiş standartları karşılaması ve bunları tutarlı ve dengeli bir şekilde devam ettirmesidir.
- Kurum ve programlar akredite olduktan sonra, standartlarını karşılayacağını garanti eder.

Akreditasyonu, "kurumsal akreditasyon" , "programa-dönük akreditasyon" olarak ikiye ayırabiliriz:

Kurumsal kaliteyi asgari standartlarda güvencelemeyi amaçlayan akreditasyon işlemine "Kurumsal akreditasyon" adı verilmektedir. Bu akreditasyonda, akredite olmak isteyen kurum bir bütün olarak değerlendirilir. Örneğin; idari, mali ve akademik ve fiziki kapasite olarak.

Yükseköğretim kurumu tarafından uygulanan her hangi bir programın, kalite ve mükemmeliyet standartlarına uygun olduğunu ortaya koymayı amaçlayan bir akreditasyona "Programa-dönük akreditasyon" adı verilmektedir. Bu akreditasyonda, yükseköğretim kurumunun sadece belirli bir akademik programı (mühendislik eğitimi, hukuk eğitimi, ya da tıp eğitimi) kalite standartları yönünden değerlendirmeye tabi tutulur. Program önceden belirlenmiş standartları sağlıyorsa akredite edilir ve düzenli aralıklarla kontrol edilir ve belgesi verilir.

Yükseköğretimde yaygın bir şekilde uygulanan akreditasyonun temel amaçlarını aşağıdaki gibi sıralanabilir (<http://www.yok.gov.tr>; Milenkovic "Accreditation"; European Communities, 2003).

- Eğitim-öğretim ve araştırmaların niteliğini arttırmak, yükselmek ve niteliği koruma sorumluluğunu üstlenmek,
- Birimlerinin hizmet sunduğu birey ve paydaşlara, eğitim-öğretimin kalitesinin belirli standartlara dayalı olarak sürdürüldüğünün garantisini sunmak,
- Birimlerinin birbirlerini bilme ve anlama aşamalarını kolaylaştırmak,
- Verilen diplomaların ve unvanların birbiri ile karşılaştırılabilirliğini sağlamak,
- Öğrenci ve öğretim elemanlarının, kurumlar arasında gidip gelmesini sağlamak,
- Meslek yaşamına girişlerde temel standartları belirlemek ve belirlenen standartların uygulanmasında Mezunlara yardımcı olmak,
- "Mükemmeliyet etiketi" oluşturarak, en yüksek standartları belirlemek ve güvence altına almak,
- Farklı ülkelerde sürdürülen yükseköğretim kuramları ve programları hakkında hizmet talebinde bulunanları bilgilendirmektir.

Yükseköğretimde akreditasyonla elde edilen yararları "saydamlık" ve "hesap verme sorumluluğu" olarak belirtiriz. Akreditasyonun sağladığı faydaları aşağıdaki gibi özetleyebiliriz (<http://www.UludağUniversitesi>; Percy, G. & D. Styan, D. Galo, R. O'Donnell ve P. Woodward. 2003.; Z.Milenkovic, 2000).

- Öğrenciler ve tüm paydaşlar eğitim kurumlarının standartlarını sağlayıp sağlamadığı konusunda bilgi sahibi olur.
- Özel sektöre nitelikli insan gücü istihdamı açısından güven verir.

- Yükseköğretim kurumları ve birimleri arasında kredi transferi işlemlerini kolaylaştırır.
- Kaliteyi güvence altına alır.
- Devlet fonlarına erişim olanağı sağlar.
- Yükseköğretim kurumları arasında öğrenci ve öğretim elemanlarının değişimi kolaylaştırır.
- Veli ve öğretmenlerin okula yönelik güvenini artırır.
- Yükseköğretim kurumlarında, kurum içi iletişimi geliştirir.
- Kuruma dışarıdan tarafsız bir değerlendirme olanağını sağlar.
- Kuruma, gelecekle ilgili planlama olanağı sağlar.
- Üst yönetime önceliklerin tespitinde yol gösterir.
- Uluslararası derece ve diplomalar arasında uyum sağlar.
- Eğitim sistemleri ve ülkeler arasında ortaya çıkan uyum sorunlarını çözer.

Standartlar, akreditasyonun temelini oluştururlar. Bir kurumun veya programlarının akredite edilmesi ve önceden belirlenmiş olan standartlara göre akredite ye kabul edilebilir düzeyde olduğuna karar verilebilmesi için başvuruda bulunan birim ya da programda hangi öğelerin bulunması gerektiğini gösterirler (<http://www.yok.gov.tr>). Bu standartları genel başlıklarda aşağıdaki gibi sayabiliriz (Turamanlar, Sivacı, 2007):

- Öğrencilere yönelik standartlar
- *Eğitim ve Öğretim amaçlarına yönelik standartlar*
- *Program Çıktıları ve Değerlendirmeye Yönelik standartlar*
- Öğretim kadrosuna yönelik standartlar
- *Alt yapıya yönelik standartlar*
- *Kuramsal destek ve mali yapıya ilişkin standartlar*
- *Program çıktıları*

Akreditasyon, öncelikle Amerika Birleşik Devletlerinde uygulanmaya başlanmış bu ülkeden diğer ülkelere yayılarak uygulanmaya başlamıştır. Akreditasyon alanında faaliyet gösteren başlıca kuruluşlar; American Assembly of Collegiate Schools of Business (AACSB), European Foundation for Management Development (EFMD), Foundation for International Business Administration(FI-BAA), Association of Business Schools(ABS) dir (uludağ.unv.gov.tr).

Muhasebe Eğitiminde Akreditasyon

Muhasebe eğitiminde kalite; “öğrencinin şimdi ve gelecekte okuluna ve toplumuna bağlılığını artıracak sosyal, psikolojik, ilmi ve ahlaki değerlerini geliştirecek sistemlerin sürekli iyileştirilmesidir”(Özcan,1996).

Kurumların ve programların bağımsız bir hale gelerek kalitelerinin artırılması akreditasyonun amacıdır. Bu amacın gerçekleşmesi için, *kalite denetimi, kalite güvencesi ve kalite değerlendirmesi* konularını akreditasyon içine almaktadır(Çelik ve Gürdal, 1999). Akreditasyon, kendi kendini değerlendirme ve mesleki denetimi kullanarak kaliteye ulaşma ve devamlı gelişmeyi de kurum ve programlarda desteklemektedir. Akreditasyon ile muhasebe eğitiminde, lisans, lisansüstü programlarında mükemmelle ulaşmayı hedeflemekte ve eğitimde hoş görüyü destekleyerek, kaliteli eğitime ulaşmak için farklı yolları araştıran stratejik, planlı bir süreçtir. Akreditasyon sistemi bir stratejik planlama yaklaşımıdır. Akreditasyon akredite ettiği kurum ve programların amaç ve süreçlerinin tanımlanması ve belirlenmesini de içine alır(Aydın ve Timur,1999). Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin kalitesini arttırmak için kullanılan araçlardan en önemlisi akreditasyondur. Bu süreçte amaç, yükseköğretim kurumlarını bağımsız bir hale getirmek ve verilen eğitimin kalitelerini arttırmaktır.

Muhasebe eğitiminde temel amaç, akreditasyon ile kalite standartları açısından belirlenen standartlara ulaşmak, programın yeterlilik düzeyini arttırmaktır. Eğitimde standartlara ulaşmada, eğitimciler, öğreticiler, yöneticiler, öğrenciler, paydaşlar ve diğer destek personelinin kalitesi ve hizmet sunumu da önemli etkiye sahiptir. Muhasebe eğitiminde kullanılan yerleşkeler ve yerlerin fiziksel özellikleri ve donanım imkânları vb özellikler eğitim kalitesi üzerinde etkili olan bir başka standarttı oluşturmaktadır. Eğitim sisteminde başarı düzeyinin de artması ülke gelişimine önemli katkılar sağlarken bunu sağlanabilmesi pek çok unsurun bir arada ve doğru şekilde kullanılması ile mümkündür.

Dünyadaki ve muhasebe eğitiminde meydana gelen değişimler ve gelişmeler uluslararası alanda rekabeti de beraberinde getirmiştir. Uluslararası bir akreditasyon kurumu tarafından akredite edilmiş bir programın çıktıları olan mezunların da ulusal ve uluslararası alanda rekabet gücü de yüksek olacaktır. Dolayısıyla burada akreditasyon amaç değil bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır(Çelik ve Gürdal,). Muhasebe eğitimde teorik bilgilerin yanı sıra alınan teknoloji kullanımı, bilgisayar kullanımı ve bilgi teknolojisi ile ilgili bilgi veya dersler bu alanda ortaya çıkan gelişmeleri takip etmede öğrenci ve meslek mensuplarına son derece yarar sağlayacaktır (Şimga ve Akman, 1999).

Muhasebe eğitiminin kalabalık sınıflarda yapılması etkin bir eğitimi engellemekte, eğitimin kalitesini düşürmektedir, verilen eğitimde geleneksel eğitim yerine, uygulama araştırmaları, örnek olay çalışmaları, ödev ve raporlar hazırlanması öğrencinin bilgi ve yeteneklerini geliştirecek ve programlarda ve programlar arasında akreditasyonu kolaylaştıracaktır. Uygulamaya yönelik ders araçlarının kullanımı ile öğrenciler teorik bilgiler ile uygulama sonuçlarını birleştirecek, yorumlayabilecek, görülen problemlere öneriler sunabilecektir (Aydın, 2007).

Küreselleşme süreci, muhasebe eğitimi etkilemektedir. Uluslararası eğitim standartlarının belirlenmesi, uygulamaya konması önemlidir. Belirlenen ve uygulanan bu standartlar çerçevesinde, lisans ve lisansüstü düzeyde verilen muhasebe eğitiminde, uluslararası muhasebe düzenlemelerini içselleştirme, ilkelere göre mesleki uygulamaları geliştirme ve uygulama, mesleki çeşitlenme, eğitimde sürekli gelişmenin sürdürülebilirliği, yetişkinlerin ve meslek mensuplarının sürekli eğitimi gibi unsurların yeni yapılanmada ve akreditasyonda gözden kaçırılmaması gereklidir.

Muhasebe eğitiminde akreditasyon çalışmalarında;

- Muhasebe eğitimi verecek kurumların muhasebe öğretiminde uzmanlaşmış kuruluşlar tarafından akredite edilmesini sağlayacak yasal düzenlemenin yapılması sağlanmalıdır,
- Muhasebe mesleğinin çeşitli alanlarında bir kuruma bağımlı olarak çalışacak veya bağımlı muhasebecilik yapacak meslek adayları için, işletmelerle ve paydaşlarla işbirliği sağlanmalı, bu çalışmaların devamlı olmasına ağırlık verilmelidir,
- Muhasebe mesleğine giriş şartlarında meslek ve iş etiği dikkate alınmalıdır,
- Muhasebe eğitiminin ve muhasebecilik mesleğinin, uluslararası standartlara uyum sağlaması çalışmaları gözden kaçırılmamalıdır.

Akreditasyona yönelik çalışmalarla muhasebe eğitiminin güçlü - zayıf, başarılı – başarısız yönleri belirlenebilecektir. Ortaya çıkan olumsuz gelişmeleri olumlu hale getirmek, olumlu gelişmeleri de daha olumlu ve istenen hale getirmek için, önerilerin yapılması gerekir. Ortaya çıkan sonuçlar çerçevesinde muhasebe eğitiminin şu anki durumu belirlenerek, muhasebe meslek etik kodları ile uyumlu stratejiler, yöntemler, gen yöntemler ve politikalar belirlenmesi akreditasyon çalışmalarının daha hızlı ve etkili şekilde yapılmasına yön verecektir.

Meslek standartları; *“herhangi bir meslek alanı ile ilgili iş ve işlemlerin kabul edilebilir özelliklere uygun olarak, ön-görülen anma ölçüleri ve süre tolerans sınırları dâhilinde doğru olarak yerine getirilebilmesi için gerekli olan en az bilgi, becerileri ve tutumlarıdır”* şeklinde tanımlanmaktadır (Karaağaçlı,1996). Muhasebe eğitiminde akreditasyonun olması, muhasebe meslek standartlarını ve mesleğin kalitesini de etkileyecek ve arttıracaktır.

2. Sonuç

Türkiye de yükseköğretimde akreditasyon süreci, akreditasyon sürecinin tam olarak anlaşılmasından dolayı, eğitim kurumlarının verdikleri diplomanın uluslararası düzeyde kabul edilmesi olarak bilinmektedir. Oysa akreditasyondan beklenen, eğitimde kalite güvencesinin yerine getirilmesi, kalitenin artırılması ve eğitim kurumlarının bu kalite koşullarını sağlamasıdır.

Yükseköğretim kurum ve programlarının hedeflerinin farklı olması uygulanan muhasebe programlarında farklılık yaratmaktadır. Buda akredite çalışmalarını zorlaştırmaktadır. Muhasebe eğitiminde akreditasyonun yapılabilmesi için ulusal akreditasyon standartlarının belirlenmesi, bu standartlara göre muhasebe eğitimi içinde yer alan dersler, derslerin içerikleri, öğretim elemanlarının özellikleri, öğrencilerin yeterlilikleri, yönetimin yapısı, idari personelin yeterlilik düzeyleri, fiziki alt yapı gibi niteliklerin gözden geçirilmesi gerekir. Bu niteliklerin sağlanmasından sonra uluslararası standartların gerçekleştirilmesi için çaba harcanmalıdır.

Yükseköğretimde ve kurumlarda yaşanan; bağımsızlık, özelleştirme, dünyanın her tarafında eğitim alabilme, eğitim kurumları arasın değişim vs. günümüzde akreditasyon sistemini gerekli kılmaktadır Akreditasyonun, kurumun kendini, değerlendirmesi ve isteki olarak dış-değerlendirmeye tabi tutması olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Yükseköğretimde kalite akreditasyon ile sağlanabileceği gibi artırılabilir. Muhasebe eğitiminde de kalitenin artırılması için bir akredite kurumuna, akreditasyon standartlarına, bu konudaki çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Günümüzde muhasebe eğitiminde standartları yakalayabilmek, kaliteyi arttırmak için ilgili kurum ve programların akreditasyon süreci içinde yer alması gereklidir.

3. Kaynakça

- Aydın, S. (2007). *Muhasebe Eğitiminin İşletme Beklentilerini Karşılama Derecesinin Ölçülmesi ve Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.-
- Aydın, D., Timur, N. (1999). *Muhasebe Eğitiminde Dünya Standartları ve Türkiye’de Muhasebe Eğitiminin Gelişimi için Çözüm Önerileri*, Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Sayı:18, S.43-77, Muğla.

- American Accounting Association, Accounting Education Change Commission - Aecc (1999), *History And Impact, Accounting Education Series*, No. 15, Sarasota.
- American Accounting Association, Accounting Education Change Commission - Aecc (1999), Bedford Report, Accounting Education Series, Volume No.15 Chapter 3.
- Bodner G.H., Hopwood W.S. (1993). *Accounting Information Systems*, Englewood Cliffs; NU, Prentice Hall.
- Council for Higher Education Accreditation (CHEA). (2006a). 2005 Almanac of External Quality Review, Washington DC.
- Council for Higher Education Accreditation (CHEA). (2006b). CHEA Survey of Recognized Accrediting Organizations: Providing Information to the Public, Washington DC.
- Orhan, Ç., Gürdal, K. (1999). *Muhasebe Eğitiminde Kalite Arayışları ve Akreditasyon (Eşdeğerleme) Standartları*, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, Cilt 1, Sayı:3, ss.45-68.
- Cheng, K.W. 2007. The Curriculum Design In Universities From The Perspective Of Providers In Accounting Education, Vol 127, Issue 4.
- Deppe, Sonderegger. Stce, Clark, Streuling, (1991), "Emerging Competencies for The Practice of Accounting", *Journal of Accounting Education*, Vol. 9.
- Elmacı O. (1996). *Muhasebe Eğitiminde Konsensüs: Kalite ve Akreditasyon. Türkiye XV. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu. Belek-Antalya. 13-17 Kasım 1996. Süleyman Demirel Üniversitesi. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. (13-17 Kasım 1996). s.75-100.*
- Eaton, J. S. (2002). *Specialized Accreditation and Assuring Quality in Distance Learning, CHEA Monograph Series 2002, Number 2, Washington DC: Council for Higher Education Accreditation*
- European Communities, (2003). "On Accreditation Schemes for Higher Education in Europe", *European Education*, vol. 35, no. 2, Summer 2003
14. International Federation of Accountants (IFAC) www.ifac.org/Education, IES 1, IES 2, IES 3, IES 4, IES 5, IES 6, IES 7, (06.05.2006)
- Karremann Gert.H., (2013.) *Dynamics of Global Accountancy Education, Tilburg University (Tilburg)* <http://www.accaglobal.com>.
- Karaağaçlı, Mustafa, (1996), "Eğitimde Meslek Standartlarına Duyulan Gereksinim", *Standart Dergisi*, Sayı:416, Yıl:35, ss.64-66. –
- May, G.S., Vvindal F.Yv., Sylvestre J., (1995), "The Need For Change in Accounting Education: An Educator Survey ", *Journal of Accounting Education*, Vol. 13, No :1,
- Milenkovi Z. "Accreditation" PPT Presentation. <http://ni.ac.vu/reforma/accreditation>
- Özcan, Kürşat Cezmi, (1996), "Yüksek Öğretimde Kalite", *Standart Dergisi*, Özel Sayı, ss.67-68.
- Percy, G. & D. Styan, D. Galo, R. O'Donnell ve P. Woodward. (2003). *Okulun Akreditasyonla Geliştirilmesi, Okul Değerlendirme ve Akreditasyon Rehberi, Yedinci Baskı, Uluslararası Okullar Konseyi, CIS Yayını.*
- Sevim, Ş. ve diğerleri. (2008) *Muhasebe Mesleğinin Değişen Paradigması ve Bu Paradigma Çerçevesinde Türkiye İçin Aksiyon Önerileri. 6. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi. 25-28 Mayıs 2008. Calalabat, Kırgızistan.*
- Şimga, Can ve Nazlı, Akman, (1999), "Bilgi Sistemleri Teknolojileri ve Muhasebe Uygulamalarına ve Eğitimine Etkileri" *Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Sayı:19, S.101-122, Muğla.*
- Turamanlar, Ozan ve Sivacı, Yaşar, <http://www.egitim.aku.edu.tr/akreditasyon.ppt>
- Uludağ Üniversitesi, <http://www.uludag.edu.tr>.
- Waters M, (1995), *Globalization, London, Clays Ltd PLC.*
- Yılcı, M. (2001) *Muhasebe Bilgi Sistemi, İç Kontrol ve Verimlilik Üçgeni. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi. C: 3. S: 3. ss.37.*
- Zaif, Figen, (2004), "Muhasebe Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar", *Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya,*
- YÖK, "Akreditasyon", <http://www.yok.gov.tr>